

Quan Europa diu “cultura”, de què parla realment? Una lectura municipal del nou ‘Culture Compass’

Published by [Interacció](#) [1] on 17/11/2025 - 17:12

Europa redefineix les seves prioritats culturals amb dos documents clau. Aterrem què signifiquen per a les polítiques culturals municipals i quines oportunitats, i tensions, obren per als equips locals.

La Comissió Europea acaba de presentar el *Culture Compass for Europe* i una Declaració conjunta que vol situar la cultura al centre del projecte europeu. És un moviment ambiciós, estructural i polític. Però, què implica això per als municipis? Quines oportunitats i quins riscos s'obren? Aquí en fem una lectura situada, pensada per als equips locals que fan política cultural des del territori.

Europa fa un pas explícit: convertir la cultura en una aposta estratègica, no només sectorial. El [Culture Compass](#) [2] ho formula amb claredat: la cultura és un recurs per a la cohesió, la competitivitat, el benestar, la democràcia i la projecció internacional. En paral·lel, la nova Declaració conjunta entre Parlament, Consell i Comissió eleva aquesta visió a compromís polític. El marc és ambiciós, i això és una bona notícia, però també obliga a una lectura crítica des del món municipal.

Primer element clau: Europa vol blindar drets culturals i llibertat artística.

La Declaració reforça la idea que la llibertat de creació és un indicador de salut democràtica. En un moment en què alguns països membres viuen episodis de censura o ingerència, aquest posicionament és rellevant. Per als municipis, això significa revisar fins a quin punt disposem d'espais i procediments que garanteixin independència, que evitin autocensures i que protegeixin les institucions culturals de pressions polítiques puntuals. No és un tema “europeu”: és immediatament local.

Segon eix: la participació cultural com a infraestructura democràtica.

El Compass constata una dada significativa: un 51% de la ciutadania europea no participa en activitats culturals. La resposta europea apunta a passis culturals, polítiques d'accessibilitat i un reforç de l'educació artística. Però als municipis això es tradueix en qüestions operatives: què fem perquè la participació cultural no depengui del codi postal? Com assegurem que els equipaments culturals, i els seus programes, siguin veritablement pertinents per a joves, nous residents, persones amb discapacitat o barris infrarepresentats?

Tercer eix: condicions de treball dels professionals.

Europa proposa una [EU Artists Charter](#) [3] per avançar cap a unes condicions més justes. El text és clar: models laborals precaris, esclatxes de gènere, contractes discontinus i fragilitats socials són estructurals. Per als municipis, que sovint treballen amb contractacions puntuals i projectes curts, això pot suposar un canvi de paradigma: més coherència en honoraris, transparència, criteris de selecció, condicions d'igualtat i diàleg amb el sector.

Quart eix: l'aliança entre cultura, educació i salut.

La Comissió confirma la línia que ja veiem emergir a molts territoris: la cultura com a eina de benestar, salut mental i cohesió comunitària. Per als municipis, aquesta és una invitació a reforçar les complicitats amb escoles, CAPs, serveis socials i entitats comunitàries. No és només una tendència: és una legítima línia d'acció que Europa legitima i empeny.

Cinquè eix: digitalització i intel·ligència artificial amb mirada cultural.

Europa és conscient del risc doble: d'una banda, la IA pot amplificar desigualtats i homogenitzar continguts; de l'altra, pot obrir oportunitats per a la creació, la gestió patrimonial i la mediació amb públics. La prioritat europea és una IA "human-centric", respectuosa amb drets i diversitat. Per als municipis, el repte és eminentment pràctic: com s'integren eines digitals en els equipaments? Com es treballa la formació digital del personal? Com es garanteix la protecció dels drets d'autoria en usos locals?

Sisè eix: territori, cohesió i desenvolupament local.

Una de les aportacions més rellevants és que el Compass reconeix la importància de la cultura en el desenvolupament territorial, especialment en zones rurals, perifèriques o en despoblament. Parla d'infraestructures culturals, turisme sostenible, mobilitat professional i projectes de revitalització urbana. Per a municipis petits o mitjans, això significa una cosa clara: hi haurà un llenguatge europeu disponible per defensar la cultura com a política territorial, i no només cultural.

Setè eix: patrimoni com a infraestructura de futur.

La preservació digital, la gestió del risc (incendis, inundacions, conflictes) i la lluita contra el tràfic de béns culturals adquireixen protagonisme. Per al món municipal, això pot sonar llunyà, però no ho és: la cultura del risc, les eines digitals de catalogació i la formació bàsica d'emergències culturals aniran entrant, lentament però de forma inevitable, a les agendes locals.

Finalment, Europa vol reforçar la cultura com a part de la seva acció exterior.

No es tracta només de projecció simbòlica, sinó d'una estratègia d'influència que busca posicionar la Unió en un escenari internacional tens, competitiu i sovint fragmentat. Aquesta orientació obre oportunitats de cooperació per als municipis —en agermanaments, projectes transfronterers o xarxes euroregionals— però també obliga a llegir amb prudència què implica vincular la cultura a objectius geopolítics més amplis. El repte és no desdibuixar la funció pública i comunitària de la cultura en benefici de finalitats que, de vegades, poden quedar lluny de la realitat local.

Pistes per als municipis

Si Europa situa la cultura al centre del seu projecte, els municipis poden convertir aquest marc en palanques concretes:

- Revisar procediments per blindar la llibertat artística i la independència dels equipaments.
- Enfortir la participació cultural amb polítiques que vagin més enllà dels equipaments.

- Incorporar criteris laborals més justos en les contractacions municipals de serveis culturals.
- Consolidar la cultura com a aliada en polítiques d'educació, salut i benestar.
- Preparar-se per gestionar la digitalització amb mirada ètica i formativa.
- Connectar cultura i desenvolupament local de manera explícita en plans i projectes.
- Impulsar una mirada de patrimoni orientada a la resiliència i la preservació digital.

Europa ha posat sobre la taula un full de ruta ambiciós. El repte, i l'oportunitat, és convertir-lo en polítiques locals capaces de reforçar la vida cultural, la cohesió i el projecte democràtic que sostenim des dels municipis.

Referències

Comissió Europea. (2025). *Communication: Culture Compass for Europe*. European Union. <https://culture.ec.europa.eu/document/a-culture-compass-for-europe> [4]

Comissió Europea, Parlament Europeu, i Consell de la Unió Europea. (2025). *Draft Joint Declaration: Europe for Culture*. European Union. <https://culture.ec.europa.eu/document/draft-joint-declaration-europe-for-culture-culture-for-europe> [5]

Categories: Programa i document de reunió

Tags: polítiques culturals

- [6]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2025/11/culture-compass>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_25_2669

[3] <https://culture.ec.europa.eu/de/policies/culture-compass/artists-people>

[4] <https://culture.ec.europa.eu/document/a-culture-compass-for-europe>

[5] <https://culture.ec.europa.eu/document/draft-joint-declaration-europe-for-culture-culture-for-europe>

[6] <https://interaccio.diba.cat/node/10303>